

Aan de gemeenteraad

Onderwerp	Archeologische vondst stenen oude Waag
Uw kenmerk	-
Ons kenmerk	2023-146913
Dienst	Fysiek domein
Sector	Duurzame Omgevingskwaliteit
Contact	14 058,
Bijlagen	
Datum	11 juli 2023

Geachte leden van de gemeenteraad,

Eind februari 2023 is over de vondsten van de middeleeuwse waag op het Waagplein gecommuniceerd. De boodschap hierbij was dat de gemeente met de betrokkenen uit de omgeving zal kijken naar een toepasbaarheid van de stenen in een ‘binnen’ omgeving. Daarnaast zet het college in op een digitale reconstructie, en onderzoeken we de mogelijkheden om tegemoet te komen aan de wens om de herinnering aan de Waag onderdeel te maken van de komende herinrichting van de Nieuwestad.

Er is terecht veel belangstelling voor de vondsten. Zo heeft recent de Archeologische Werkgroep Leeuwarden bij ons haar betrokkenheid getoond en vragen gesteld over de voortgang op het dossier. Om uw raad en alle andere betrokkenen goed op de hoogte te houden informeren wij u graag meer concreet over de stappen die we voor ogen hebben. Dit in aanvulling op de beantwoording van de schriftelijke vragen van de CDA-fractie, ingediend op 3 februari 2023, inzake het behoud van de unieke vondst op het Waagplein. Deze vragen zijn op 21 februari 2023 beantwoord.

Herbestemming plaveisel (totaal ca 100m2 beschikbaar).

Er zijn op dit moment drie partijen die in interesse getoond in het mogelijk herbestemmen van de dambordvloer. Niet alle partijen kunnen of willen de volledige vloer herbestemmen.

Met een dergelijke vondst zijn wettelijke procedures en bepalingen gemoeid. Om die reden blijft de gemeente in de lead bij het herbestemmingsproces en de toetsingscriteria. We zullen hierbij wel geïnteresseerden betrekken als klankbord/participanten. We streven ernaar om in klein verband een gewogen beslissing te nemen op basis van de hieronder beschreven criteria.

Aan de herbestemming van de stenen van het Waagplein zitten technische, inhoudelijke en beleidsmatige factoren. Om een goede afweging te kunnen maken en deze factoren kwantificeerbaar te maken, kan een scoresysteem

worden gebruikt, vergelijkbaar met de waarderingsystematiek van archeologische vindplaatsen uit de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. De verschillende criteria kunnen laag (1), midden (2) of hoog (3) scoren.

- a) De technische overwegingen gaan over de kwetsbaarheid van de stenen. De gevonden stenen zijn niet hard gebakken en broos, waardoor ze technisch niet geschikt zijn voor de buitenruimte. Als onbewerkte vloer in een binnenruimte zal de belastingsgraad beperkt moeten blijven vanwege slijtage. De voorkeur gaat uit naar inpassing in een binnenruimte met een lage belastingsgraad zonder bewerking van de stenen (hoge score). Een midden oplossing heeft een hogere belastingsgraad, maar met bewerking van de stenen tegen slijtage. Een lage technische score heeft een hoge belastingsgraad zonder bescherming tegen slijtage.
- b) Inhoudelijke overwegingen gaan over de herkenbaarheid van de vloer en de mate waarin deze in verband kan worden gebracht met de oorspronkelijke functie (beleefbaarheid). Initiatieven met een directe link met de Waag of de directe omgeving daarvan scoren hoog op beleefbaarheid. Een middelhoge score is voor initiatieven met een indirecte link met de Waag. Laag scoren initiatieven zonder belevingswaarde.
- c) De beleidsmatige overweging kan bestaan uit het scoren van initiatieven op raakvlak met de Erfgoed agenda van de toekomst. Initiatieven met een evident raakvlak met het thema Nieuwe Doelgroepen betrekken bij Erfgoed scoren hoog, initiatieven met een gemiddeld raakvlak scoren middel en initiatieven zonder raakvlak scoren laag. Initiatieven met uitzonderlijke mogelijkheden voor het beeldend en beleefbaar maken van verhalen van deze plek scoren hoog, initiatieven die op dit criterium redelijk tot goed scoren vallen onder de categorie middel. Initiatieven zonder mogelijkheden tot het beeldend maken scoren laag.

Het heeft de voorkeur om zoveel mogelijk stenen te verwerken. Een verdeling van de stenen over diverse inpassingen die op de bovengenoemde criteria hoog scoren heeft de voorkeur.

We zullen deze zomer de drie voorstellen voor inpassing van de stenen toetsen op de criteria en tot een keuze komen. In het najaar zal dan een kostenraming en een uitvoeringsplan kunnen worden opgesteld. Als hieruit een werkbaar en betaalbaar plan komt, zal eind 2023 een start kunnen worden gemaakt met het inpassen van de stenen.

Digitale reconstructie

De resten zijn door de archeologische aannemer digitaal in gescand en onderzocht door een bouwhistoricus. Om tot een daadwerkelijke digitale reconstructie te komen moet daarvoor een opdracht worden geformuleerd, waarbij er afspraken moeten worden gemaakt tussen de gemeente Leeuwarden

als opdrachtgever en een eventuele archeologische aannemer over de gehanteerde tarieven en eenheidsprijzen.

Voor het vervaardigen van een dergelijke reconstructie moet ook het archeologisch onderzoek uitgewerkt zijn, de reconstructie wordt daar immers op gebaseerd. Het uitwerken van archeologisch onderzoek neemt veel tijd in beslag. De analysetijd van alle vondsten en grondmonsters kan bij archeologisch onderzoek meer dan anderhalf jaar in beslag nemen. In deze periode zullen we ook de uitvraag voor de opdracht van de digitale reconstructie uit zetten, zodat rapportage van het archeologisch onderzoek en de (digitale) reconstructie samen op kunnen gaan. Op basis van de huidige planning zal de oplevering van beide producten vermoedelijk niet voor medio 2024 zijn gerealiseerd.

Herinnering Waag onderdeel herinrichting Nieuwestad

Het is een duidelijke wens om de herinnering aan de Waag onderdeel te laten uit maken van de komende herinrichting van de Nieuwestad. De gesprekken om de randvoorwaarden en wensen voor een ontwerp af te stemmen zijn inmiddels gestart. De herinnering zal in de buitenruimte uitgevoerd kunnen worden in nieuwe materialen. Hier zal waarschijnlijk ook een verwijzing naar de virtuele reconstructie een plaats kunnen krijgen. De daadwerkelijke uitvoering en planning van dit onderdeel is afhankelijk van het planning en het ontwerp van de herinrichting.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.